PRIM'AWLA QORTI CIVILI
ONOR IMHALLEF ANNA FELICE

Illum 14 ta' Marzu, 2016

Citazzjoni Nru: 146/2013 AF

Tar-Robba Recycling Centre Limited (C 47379)

vs

WasteServ Malta Limited (C 30560)

Il-Qorti:

Rat ir-rikors guramentat tas-socjetà attrici Ta' Robba Recycling Centre Limited tal-14 ta' Frar 2013 li permezz tieghu, wara li gie premess illi:

Is-socjetà esponenti topera impjant ghall-irkupru u trattament tà vetturi fi tmiem zmienhom.

Fid-29 ta Marzu 2011 il-kontendenti iffirmaw kuntratt (Dok. A) li permezz tieghu s-socjetà intimata obbligat ruhha li tghaddi lis-socjetà esponenti bejn mitejn u sebghin (270) u tlett mitt (300) *bus* li ma kienux aktar mehtiega ghall-iskop ta' transport pubbliku, u dana sabiex dawna jigu stivati u trattati mis-socjetà esponenti skond il-ligi.

Is-socjetà esponenti dahlet fi spiza kunsiderevoli sabiex tattrezza ruhha f'mod adegwat in vista tal-obbligazzjonijiet kuntrattwali li kienet dahlet ghalihom meta ffirmat il-kuntratt suriferit tad-29 ta' Marzu 2011, u dana apparti li kienet ser taghmel qliegh mill-attwazzjoni tal-kuntratt.

Is-socjetà intimata naqset milli tikkonsenja lis-socjetà esponenti buses fl-ammont specifikat fil-kuntratt, bil-konsegwenza li s-socjetà esponenti sofriet danni ingenti.

Kien ta xejn li s-socjetà intimata giet interpellata sabiex tersaq ghall-likwidazzjoni u ghall-hlas tad-danni inkorsi mis-socjetà esponenti bhala konsegwenza tal-inadempjenza taghha.

Intalbet din il-Qorti biex:

1) Tiddeciedi u tiddikjara li s-socjetà intimata naqset milli tosserva l-obbligazzjonijiet assunti minnha bis-sahha tal-kuntratt fuq imsemmi ffirmat mas-socjetà esponenti fid-29 ta' Marzu 2011 u li bhala konsegwenza ta' tali inadempjenza hija ikkawzat danni lis-socjetà esponenti.

2) Tikkundanna lill-istess socjetà intimata thallas lis-socjetà esponentni dawka d-danni li ghandhom jigu likwidati minn dina l-istess Qorti.

Bl-ispejjez, inkluzi dawk tal-mandat ta' sekwestru kawtelatorju numerat prezentat kontestwalment, kontra s-socjetà intimata bid-diretturi taghha minn issa ingunti ghas-subizzjoni.

Rat id-dokumenti hemm annessi.

Rat ir-risposta guramentata tas-socjetà konvenuta WasteServ Malta Limited tat-22 t'April, 2013, li in forza taghha gie eccepit illi:

Fl-2011 is-socjetà esponenti inkarigat lill-attrici wara sejha pubblika ghall-offerti sabiex taghmel xoghol fuq *end of life vehicles* ossia xarabankijiet antiki u dan in vista tal-fatt l-flotta tat-trasport pubbliku kienet se tigi mibdula.

F’dan ir-rigward sar ftehim li jinsab in atti prezentat mar-rikors guramentat.

Skond dan il-ftehim, is-socjetà esponenti kellha tghaddi bejn mitejn u sebghin (270) u tliet mitt (300) xarabank qadim.

Minhabba decizjonijiet li ttiehdu minn terzi u li dwarhom is-socjetà esponenti ma kellha ebda kontroll, in-numru ta’ xarabankijiet li gew imnehhija u trattati bhala *end of life vehicles*, sal-lum ma lahqux in-numru mahsub fil-kuntratt.

Madankollu, is-socjetà attrici ma sofriet l-ebda danni stante li sal-lum ma wettqet l-ebda xoghol taht il-kuntratt *de quo* li ghalih ma thallsitx.

Fi kwalunkwe kaz, is-socjetà esponenti ghadha tista’ tghaddi aktar xarabankijiet lill-attrici skond l-istess kuntratt stante li sal-lum ghadu fis-sehh.

Dan kollu hu maghruf mill-esponenti personalment.

Rat ix-xhieda moghtija permezz ta’ l-affidavit, rat id-dokumenti pprezentati fl-atti, semghet ix-xhieda mressqa *viva voce*.

Semghet lid-difensuri tal-partijiet jittrattaw il-kawza.

Rat li l-kawza thalliet ghas-sentenza.

Ikkunsidrat li permezz ta’ din il-kawza s-socjetà attrici topera impjant ghall-irkupru u trattament ta’ vetturi fi tmiem zmienhom fejn hija tishaq li permezz ta’ kuntratt iffirmat bejn il-partijiet, is-socjetà intimata kellha tghaddilha bejn 270 u 300 xarabank li ma kenux aktar mehtiega ghat-trasport pubbliku u dan sabiex jigu stivati u ttrattati skond il-ligi. Konsegwenza tal-obbligazzjonijiet kuntrattwali li dahlet ghalihom, is-socjetà rikorrenti dahlet fi spiza konsiderevoli sabiex tattrezza ruhha b’mod adegwat, u dan apparti li kienet ser taghmel qligh mill-attwazzjoni tal-kuntratt. L-azzjoni attrici hija mfassla fuq inadempjenza kuntrattwali peress li s-socjetà intimata naqset milli tikkonsenja l-ammont ta’ xarabankijiet hekk kif specifikat, bil-konsegwenza li l-attrici qeghda ssostni li soffriet id-danni.

Ghalhekk is-socjetà attrici qeghda titlob lil Qorti sabiex (1) jigi dikjarat li s-socjetà intimata naqset milli tosserva l-obbligazzjonijiet assunti minnha fl-imsemmi kuntratt u li b'konsegwenza ta' tali inadempjenza hija kkawzat danni lis-socjetà attrici; u (2) tikkundanna lill-istess socjetà intimata thallas lill-attrici dawk id-danni li ghandhom jigu likwidati mill-Qorti, bl-ispejjez kontra taghha.

Da parti tas-socjetà konvenuta qeghda teccepixxi illi (i) l-azzjoni attrici hija intempestiva peress li l-ftehim ghadu fis-sehh; (ii) t-talbiet attrici huma infondati fil-fatt u fid-dritt; (iii) illi s-socjetà attrici ma soffriet ebda danni u kwindi m'hemmx danni x'jigu likwidati.

Id-Direttur tas-socjetà attrici jishaq li l-kumpanija tieghu hija l-uniku kumpanija f'Malta li ghandha Impjant ta' Trattament ta' Vetturi fi Tmiem Zmienhom (ELV Plant) approvat. L-investiment li kellha taghmel sabiex jinkiseb l-imsemmi permess kien wiehed sostanzjali peress li r-regolamenti fil-qasam sabiex jigi salvagwardjat l-ambjent huma tassew esigenti. L-ispiza kienet wahda konsiderevoli wkoll peress li xarabank huwa vettura akbar minn wahda ta' qies normali u ghalhekk kien mehtieg makkinarju specjali, sabiex jigu trattati dawn il-vetturi, kellha tigi ppreparata l-art fejn kienu ser jitpoggew ix-xarabankijiet, billi nghatat sodda tal-konkos, li tghattiet b'membrane u wara nghatat sodda ohra tal-konkos, sabiex ma jkunx hemm riskju ta' kontaminazzjoni ta' l-ilma tal-pjan. Kellha tigi nstallata wkoll tinda tal-metall sabiex il-vetturi jkunu jistghu jigu trattati tahtha, hekk kif mehtieg fil-permess mahrug mill-MEPA.

Ikun indubjament opportun illi l-ewwel isir ezami bir-reqqa tal-kundizzjonijiet tal-kuntratt tad-29 ta' Marzu, 2011, bejn il-partijiet li fost affarijiet ohra jipprovdi:

"1. The Collector is required to store and treat buses (vehicles), which are now considered as no longer required for public transportation, the quantity of which may vary between two hundred and seventy to three hundred, on an **as and when required basis.**

2. The Collector is required to accept the buses (vehicles) for storage and treatment between the 4th and 18th of July, both days included. The buses (vehicles) will be delivered to the facility directly by their owners.

3. The Collector is required store and treat the buses (vehicles) at no cost to the Company.

4. The Collector is required to satisfy the requirements of the awarded contract Tender for the collection, storage and treatment of ELV (Advert No. 172/2010). (Kopja tieghu ma jirrizultax li gie esebit fl-atti minn ebda wahda mill-kontendenti fil-kawza).

5. The Collector shall comply with the ELV facility permit WM 00015/06 or any subsequent sanction issued by MEPA during the implementation of this agreement. The Collector is required to store and treat buses (vehicles) in compliance with any prevailing obligatory environmental legislation.

6. The duration of this agreement shall be from today until the number of buses mentioned in the preceding article are treated, which eventuality occurs the last."

Huwa ritenut li a bazi tal-principju *pacta sunt servanda* illi l-partijiet kienu marbuta bil-ftehim skritt taghhom li rregola ir-relazzjoni kontrattwali bejniethom u hawnhekk il-Qorti taghmel referenza ghas-sentenza fl-ismijiet **Francis Paris et vs Maltacom plc**, deciza minn din il-Qorti fis-7 ta' Ottubru 2004 fejn inghad li:

"Dan hu konformi mal-principju li darba bejn il-partijiet hemm ftehim li jirregola r-relazzjonijiet ta' bejniethom hu prezunt li qabel ma jiffirmaw dak il-ftehim qiesu c-cirkostanzi tal-kaz u ta' l-interesssi taghhom, u allura darba iffirmaw il-kuntratt huwa dak il-kuntratt li jissanzjona r-relazzjonijiet ta' bejn il-kontendenti, u mhux xi principju iehor anchorche bazat fuq ekwita. Il-principju tar-rispett ghal volonta tal-partijiet huwa wiehed fondamentali u dak li ftiehmu fuqu il-partijiet ghandu 'forza ta' ligi' ghalihom... u l-Qorti m'ghandhiex tuza d-

diskrezzjoni taghha biex tissostitwixxi ghal dak li ftiehmu bil-volonta taghha".

In kwantu ghal dak miftiehem, sabiex imbaghad wiehed jasal biex jiddetermina jekk kienx hemm nuqqas jew ksur, fis-sentenza fl-ismijiet **General Cleaners Limited vs Accountant General et** deciza minn din il-Qorti, diversament preseduta, fid-29 ta' Novembru 2001, intqal bhala principju generali, l-ligi u senjatament l-artikolu 1002 tal-Kodici Civili jghid illi:

"*Meta l-kliem ta' konvenzjoni, mehud fis-sens li ghandu skond l-uzu fiz-zmien tal-kuntratt, hu car, ma hemmx lok ghal interpretazzjoni*". "*Il-principju kardinali li jirregola l-istatut tal-kuntratti jibqa' dejjem dak li l-vinkolu kontrattwali ghandu jigi rispettat u li hi l-volontà tal-kontraenti kif espressa fil-konvenzjoni li kellha tipprevali u trid tigi osservata. Pacta sunt servanda.*"

Principju iehor fundamentali huwa dak enuncjat fl-artikolu 993 tal-Kodici Civili, li l-kuntratti ghandhom jigu esegwiti in *buona fede* u jobbligaw mhux biss ghal dak li jinghad fihom izda wkoll ghall-konsegwenzi li ggib maghha l-obbligazzjoni, skond ix-xorta taghha bl-ekwità, l-uzu u bil-ligi **(Cefalu et vs Gauci nomine** Vol. Lxxx.IV.1359).

F'din il-kawza jinsab inkontestat bejn il-partijiet li s-socjetà konvenuta kellha tghaddi lill-attrici l-ammont ta' bejn 270 u 300 xarabank, u huwa pacifiku wkoll li s-socjetà attrici rceviet 183 xarabank biss. Is-socjetà konvenuta izda tishaq li minhabba decizjonijiet li ttiehdu minn terzi (bhal sidien li zammew ix-xarabank u ohrajn li nzammu minn Heritage Malta) u li dwarhom hija ma kellha ebda kontroll, dan in-numru sal-lum ghadu ma ntlahaqx. Madankollu, s-socjetà konvenuta tkompli billi tghid illi, x-xoghol li l-attrici wettqet taht il-kuntratt, hija thallset ghalih u fi kwalunkwe kaz, hija tista' tghaddi aktar vetturi skond l-istess kuntratt li ghadu fis-sehh.

Kif intqal qabel, l-azzjoni attriċi hija mfassla fuq inadempiment kuntrattwali da parti tas-socjetà intimata, ta' obbligi minnha assunti fil-konfront tar-rikorrenti, bis-sahha tal-imsemmi ftehim

u konsegwenti responsabbilita ghad-danni. Hawnhekk issir referenza ghal dawk il-provveddimenti tal-Kodici Civili li jirregolaw il-materja in ezami, senjatament l-artikoli 1125, 1133 u 1135:

> "**1125.** *Kull min jonqos milli jeżegwixxi obbligazjoni li huwa jkun ikkuntratta, hu obbligat għad-danni.*
>
> **1133.** *Id-debitur, ukoll jekk ma jkunx mexa b'mala fidi, jiġi kkundannat għad-danni, jekk ikun hemm lok, sew minħabba li jkun naqas għall-esekuzzjoni tal-obbligazzjoni…kemm il-darba hu ma jippruvax illi n-nuqqas tal-esekuzzjoni jew id-dewmien sar minħabba xi ħaġa barranija li tagħha huwa ma kienx ħtija.***
>
> **1135.** *Bla ħsara tal-eċċezzjonijiet u tat-tibdil kif miġjubin hawn aktar 'il quddiem, id-danni li għandhom jitħallsu lill-kreditur huma, b'mod ġenerali, għat-telf li jkun bata u l-qligħ li jkun ġie imtellef."*

Fil-kaz in ezami, ghalkemm is-socjetà konvenuta taghraf illi hemm ir-rabta kuntrattwali mas-socjetà attrici li kienet tehtieg prestazzjoni specifika fil-konsenja ta' numru tà xarabankijiet, madankollu qeghda tinvoka favuriha li n-nuqqas tal-esekuzzjoni jew id-dewmien sar minhabba decizjonijiet li taghhom hija ma kellhix htija. Il-Qorti trid tara jekk il-konvenuta tassew kenitx tinsab f'posizzjoni li kienet taghmilha impossibbli ghaliha illi taghmel dak li ntrabtet li taghmel. Ladarba l-obbligazzjoni hija wahda kuntrattwali, is-socjetà attrici ghandha ggib prova tar-rabta kuntrattwali u tal-inadempiment, lanqas ma hija obbligata li ggib prova ta' *culpa,* l-oneru imbaghad jaqa' fuq is-socjetà konvenuta li taghmel il-prova tal-impossibilità kif jghid l-artikolu 1134 tal-Kodici Civili.

Ma tressqet ebda prova ta' kif il-partijiet waslu ghan-numri ta' karozzi msemmija fil-kuntratt in ezami, tà bejn 270 u 300 xarabank, ghajr li nghad minn impjegata tas-socjetà konvenuta li dawn in-numri nghataw mill-Awtorità ghat-Trasport f'Malta u li kien hemm xi sidien li ddecidew izommu x-xarabank taghhom. Il-konvenuta ma gabet ebda prova ta' tentattivi li saru sabiex tonora l-figuri stabbiliti fil-kuntratt iffirmat minnha.

Ma gabet ebda prova ta' ostakolu "insormontabbli" u allura, fil-fehma tal-Qorti ma ezonoratx ruhha mir-responsabbiltà.

F'dan il-kuntest issir referenza ghas-sentenza tal-Qorti tal-Appell tas-26 ta' Gunju, 2015, fl-ismijiet: **Id-Dipartiment tal-Kuntratti et vs. Anthony Borg,** fejn inghad is-segwenti:

> *"Fil-kawza Id-Direttur tal-Kuntratti v. Office Electronics Ltd. deciza mill-Prim'Awla tal-Qorti Civili fit-22 tà Ottubru, 2004, intqal li zieda fil-prezzijiet mill-fornituri esteri ma hijiex skuza ghall-inadempiment tal-obbligazzjoni, avolja dan ifisser li l-ispejjez ghall-esekuzzjoni tal-kuntratt kibru (ara wkoll* ***Grech v. Muscat****, deciza mill-istess Prim'Awla tal-Qorti Civili fis-6 ta' Ottubru, 2005).*
>
> *Aktar cara hija l-posizzjoni li hadet il-Qorti tà Kassazzjoni fl-Italia f'kuntest simili, fejn gie enfasizzat il-htiega ta' impossibilità assoluta u oggettiva biex id-debitur ta' obbligazzjoni jezonora ruhu. Hekk, f'kawza deciza fit-8 ta' Ottubru, 1973, intqal illi "l'impossibbilità totale che estingue l'obbligazione deve essere obiettiva ed assoluta e non si può far consistere in una semplici difficoltà. F'decizjoni ohra li tat l-istess Qorti fis-16 tà Marzu, 1987, intqal hekk:*
>
> *"L'impossibilità che estingue l'obbligazione è da intendersi in senso assoluto ed obiettivo e consiste nella soppravvenienza di una causa, non inputabile al debitore, che inpedisce definitivamente l'adempuniento; il che – alla stregua del principio secondo cui 'genus nunquam perit' – puo` evidentemente verificarsi solo quando la prestazione abbia per oggetto la consegna di una cosa determinata o di un genera limitato, e non già quando si tratta di una somma di denaro."*
>
> *Il-Qorti tal-Appell ta' Milan f'sentenza li tat fis-7 tà Novembru, 1947, kienet enfasizzat illi: "Le semplici difficoltà, il maggior disagio o il maggior dispendio nell'adempiminto dell'obbligazione non integrano gli estremi dell'impossibilità assoluta ed obiettiva insita nel concetto di forza maggiore."*

Tant hu hekk li f'decizjoni tal-istess Qorti ta' Milan tal-5 tà Dicembru, 1974, kuntrattur ta' fornitura ta' zejt ma giex mehlus mill-obbligazzjoni konsegwenza tal-problemi fis-suq rizultat tan-nazzjonalizzmu taz-zejt fil-Libja u l-gwerra tal-Kippur. Intqal infatti:

"La estrema difficoltà di rifornimento del greggio, dovuta alla nazionalizzazione del petrolio da parte della Libia e agli eventi conseguenti alla guerra del Kippur, non rende impossibile la prestazione di un'impresa di raffinanzione che si era impegnata a consegnare una certa quantità di petrolio reprendola dal mercato e che aveva contrattualmente predisposto un mecanismo adeguamento (sippure parziale) del prezzo."

Punt iehor ta' kontenzjoni bejn il-partijiet jidher huwa illi filwaqt li l-attrici tghid li x-xarabankijiet kollha kellhom jigu kkonsenjati fuq perjodu tà gimghatejn, sat-18 ta' Lulju, 2011, is-socjetà konvenuta kkonsenjat 183 xarabank fuq medda tà sentejn u li dan in-nuqqas wassal ghal telf lill-attrici. Minn naha taghha l-konvenuta tghid li l-kuntratt ghadu fis-sehh u meta jkollha aktar vetturi, hija lesta li tghaddihom lill-attrici. Fil-fehma tal-Qorti, d-dizgwid jinqalà peress li l-klawzoli 1, 2 u 6 tal-ftehim huma konfliggenti bejniethom, fis-sens li min-naha jinghad li l-vetturi li jridu jigu mahzuna u trattati **kif u meta mehtieg,** izda jirrizulta wkoll li l-kuntrattur kellu l-obbligu kuntrattwali li jahzen u jitratta l-imsemmija vetturi fuq medda ta' gimghatejn **sat-18 tà Lulju 2011**. Filwaqt li l-ahhar klawzola tistipula li **l-ftehim jibqa' fis-sehh sakemm jigu trattati l-ahhar vetturi mahsuba fil-kuntratt.**

Ma jirrizultax illi kuntrattur qieghed jitlob rexxissjoni tal-kuntratt izda danni minhabba inadempiment kuntrattwali da parti tal-konvenuta. Huwa ritenut illi jekk kemm-il darba l-kuntratt kien jistabilixxi li s-socjetà konvenuta kellha tikkonsenja ammont minimu tà vetturi (270) u l-kuntrattur kellu jipprepara l-impjant mehtieg sabiex jilqa' u jitratta l-imsemmija kwantitatjiet ta' vetturi fi zmien specifiku, s-socjetà attrici da parti taghha dahlet fl-impenn li hadet billi ppreparat ruhha sabiex tilqa' ghandha dawk il-kwantitajiet ta' vetturi billi ghamlet l-investiment mehtieg u ghalhekk isegwi li kellha

aspettativa legittima li sejra tittratta dawk il-kwantitajiet ta' vetturi fiz-zmien specifikat f'Lulju 2011, u mhux li tibqa' tistenna l-vetturi fuq medda ta' snin. Ladarba t-terminu kien specifikat bhala Lulju 2011, skond il-ftehim, isegwi ghalhekk li ma kinitx fis-setgha tal-attrici li wahedha ttawwal it-terminu billi iddum ma tlesti x-xoghlijiet, daqskemm ma kinitx fis-setgha tal-konvenuta wahedha li ttawwal it-terminu billi tibqa' tikkonsenja x-xarabankijiet fuq medda ta' snin. Ghalkemm setghu jirrizultaw xi ntoppi li rrizultaw fid-dewmien fil-konsenja, ma tistax is-socjetà konvenuta tippretendi li tinghata interpretazzjoni tal-ftehim li biha l-attrici tibqa' tistenna l-konsenja tal-vetturi pattwit fil-ftehim bejn il-partijiet *ad finitum* kif qisha qeghda taghti x'tifhem il-konvenuta. Minn ezami tal-assjem tal-kundizzjonijiet ma jidhirx li dan kien l-intendiment bejn il-partijiet.

Minn naha l-ohra, fil-fehma tal-Qorti, l-hsara li l-attrici garrbet kien jikkonsisti fin-nuqqas ta' kwantitajiet ta' vetturi kkonsenjati lilha hekk kif stipulat fil-kuntratt, aktar mill-fatt li rceviet 183 xarabank fuq medda ta' sentejn, peress li tajjeb jew hazin dawk il-183 xarabank inghatawlha u hija setghet tiddisponi minnhom u ddahhal il-gwadann relattiv fuqhom.

Ghalhekk, il-Qorti hija tal-fehma illi hija fondata t-talba attrici ghal dikjarazzjoni tà responsabilità tas-socjetà konvenuta ghal inadempjenza kuntrattwali.

Gialadarba huwa ritenut li s-socjetà konvenuta naqset fit-twettiq tal-obbligazzjonijiet minnha assunti, mill-konsegwenza diretta tal-inadempjenza tal-obbligu kontrattwali assunt jiskaturixxu d-danni, kif josserva l-**Giorgi (Obbligazioni, Vol IV p.151)**,:

> "*quando si parla di colpa per ommissione si deve intendere la trasgressione di un dovere, per il quale taluno era in obbligo di fare quello che non fece, giusta l'aforisma "qui non facit quod facere debet videtur facere adversus ea quae non fecit."*

Issir referenza ghal sentenza ohra ta' din il-Qorti, diversament preseduta, datata 14 ta' Frar, 2013, fl-ismijiet ***Gennaro***

Rosario De Luca et. vs. Perit Arkitett David Psaila et. fejn il-Qorti rriteniet:

> *"Fi kliem ieħor, l-azzjoni attrici hija msejsa fuq in-nuqqas ta' twettiq tal-ftehim...L-effett tan-nuqqas ta' twettiq t'obbligazzjoni jnissel il-jedd tal-kreditur ta' dik l-obbligazzjoni li jitlob id-danni minghand il-parti l-ohra li tkun naqset milli twettaq dik ir-rabta taghha..." (*artikoli 1125 u 1133 tal-Kap. 16)

Ladarba s-socjetà attrici tressaq il-prova li l-hsara hija l-effett dirett tal-inadempiment kuntrattwali tal-konvenuta, it-talbiet attrici ghandhom jitqiesu misthoqqa u konsegwentement jintlaqghu safejn il-hsara hija marbuta direttament man-nuqqas tas-socjetà konvenuta. Ghalhekk isegwi li, konsiderazzjoni ohra li trid issir hija jekk in-nuqqas kuntrattwali da parti tas-socjetà konvenuta gabx hsara lill-attrici fl-ammont mitlub minnha. It-telf fi qligh li garrbet l-attrici konsegwenza tan-nuqqas fil-konsenja tal-ammont ta' vetturi mahsuba fil-kuntratt huwa msejjes fuq (a) rapport ta' Inginier pprezentat mill-attrici li jikkonsisti fi stima tal-qligh prospettiv li jsir minn fuq kull xarabank li huwa ndikat fl-ammont tà €5370, li madankollu ma jaghmel ebda konsiderazzjoni dwar l-ispejjez involuti ghall-kuntrattur sabiex jakkwista u izarma xarabank; u (b) zewg rapporti ta' l-Awditur tas-socjeta attrici li fihom johrog kemm l-investiment kapitali li gie investit fuq l-impjant u jinkludi l-ordnijiet, il-fatturi ghall-ingenji u xogholijiet, imghax fuq medda ta' sentejn u qligh mhux irkuprat, kif ukoll it-telf ta' qligh potenzjali li sofra l-kuntrattur fuq l-ammont ta' 117 xarabank (differenza bejn l-oghla ammont mahsub fil-kuntratt ta' 300 vettura u dak attwalment ricevut minnu ta' 183 vettura)li jwassal ghat-telf totali ta' €613,080, hekk kif jirrizulta minn Dok. VCA1 u VCA2 a fol. 40 u 41 tal-process; kif ukoll fuq l-ammont ta' 87 xarabank (differenza bejn l-izghar ammont mahsub fil-kuntratt ta' 270 vettura u dak attwalment ricevut minnu ta' 183 vettura) li jwassal ghal telf totali ta' €455,880, hekk kif jirrizulta minn Dok. VCB1 u VCB2 a fol. 42 u 43 tal-process.

In kontro-ezami l-awditur jikkoncedi li l-ispiza kapitali maghmula mis-socjetà attrici ta' €503,863, kella ssir

indipendentement min-numru ta' vetturi li kellhom jigu scrappjati minnha. Mix-xhieda tieghu jirrizulta wkoll li ghalkemm l-kuntrattur kellu jinvesti f'makkinarju adegwat li seta' jintuza ghall-iscrappjar tal-vetturi kbar bhalma huwa xarabank, hekk kif mahsub fil-kuntratt in ezami, l-istess impjant jista' jibqa' jintuza ghall-vetturi kbar ohra. Huwa jistqarr ukoll illi jekk wiehed jiehu l-ammont stmat mill-inginier ta' qligh fuq kull vettura ta' €5370 ghan-numru ta' vetturi li gew konsenjati mill-konvenuta (183 xarabank), ghalkemm potenzjalment jidher li l-kuntrattur qala' qrib il-miljun euro, dan madankollu ma jfissirx li l-kuntrattur ikun attwalment ghamel dak il-qligh peress li jiddependi xi prezz ikun gab fis-suq, jekk effettivament inbieghu.

Din il-Qorti tqis li certament ir-raguni li s-socjetà attrici ghamlet l-investiment f'dan l-impjant kien principalment dovut ghall-kuntratt li nghatat mis-socjetà konvenuta, li kif ntqal mill-istess awditur sar indipendentement min-numru ta' vetturi li kellha tistiva u titratta l-attrici, u ghalhekk fl-opinjoni tal-Qorti dan l-element t'investiment m'ghandux jittiehed bhala fattur fil-kumpens ta' danni dovuti lill-attrici konsegwenza tal-inadempiment kuntrattwali. Wara kollox kif jistqarr l-istess Direttur tas-socjetà attrici, hija ghandha l-uniku impjant f'Malta licenzjat li jittratta ELV, u ghalhekk indubbjament l-investiment li ghamlet l-attrici, ghandu jirrendilha qligh ukoll minn oqsma ohra bhal vetturi kbar mill-qasam ta' kostruzzjoni u xarabankijiet u vetturi kbar ohra li jkunu gejjin mill-qasam privat.

Kif ritenut mill-Qorti ta' l-Appell fis-sentenza taghha deciza fit-30 ta' Marzu, 2001, fl-ismijiet **Josef Galea vs Combinati Transport Services Limited noe.** fejn intqal:

"*Principju indubjament korrett li kellu …jigi provat in-ness ta' kawza u effett bejn id-danni reklamati u l-agir ta' min ikkaguna d-danni. Danni derivanti minn inadempjenza kuntrattwali ghandhom ikunu ristretti u relatati ma' dik l-inadempjenza u ghandhom ikunu konsegwenzjali ghaliha."*
(Ara f'dan is-sens ukoll is-sentenza ta' din il-Qorti diversament preseduta tal-11 ta' Marzu, 2014, fl-ismijiet **Joseph Falzon et vs John Vella.**)

B'mod generali, d-danni ex contractu jikkonfiguraw ruhhom fit-telf li l-kreditur ikun bata u l-qligh li jkun gie mtellef (Artikolu 1135 Kap. 16). Id-debitur hu obbligat biss ghal dawk id-danni li basar jew li wiehed seta' jobsor fiz-zmien tal-obbligazzjoni- Artikolu 1136 tal-Kodici Civili. (Ara **Herrera vs. Debattista** – Prim'Awla tal-Qorti Civili - 21 ta' April 2004).

Kif qalet din il-Qorti diversament preseduta, fis-sentenza taghha tat-13 ta' Ottubru, 2004, fil-kawza **Margaret Camilleri et vs. The Cargo Handling Co. Ltd**.:

> "*fis-sistema legali taghna hu rikonoxxut lill-gudikant il-poter diskrezzjonali li jillikwida t-telf u l-qligh bl-adoperu tal-kriterju sussidjarju tal-valutazzjoni ekwitattiva. Ara a propozitu decizjoni a Vol. XXXV P III p 615 fejn gie proprju rikonoxxut, fuq l-istregwa tà dak espress mill-Qorti Taljana ta' Kassazzjoni illi "vi hanno casi in cui, non potendosi avere mezzi istruttori, è rimesso al magistrato il valutare 'ex aequo et bono' secondo i dettami della sua ragione e coscienza, l'ammontare del danno al risacrimento del quale taluno fu condannato*."

Is-socjetà attrici ma gabetx prova ta' l-ammont li rkuprat mill-iskrappjar tal-183 xarabank li effettivament gew konsenjati lilha, li jaghmel l-ezercizzju ta' likwidazzjoni ta' danni reali, ghall-Qorti aktar difficli. Madankollu jekk wiehed jiehu l-qligh potenzjali li stabilixxa l-inginier fl-ammont ta' €5370, u wiehed jiehu konsiderazzjoni dwar l-ispejjez involuti ghall-kuntrattur sabiex jakkwista u jzarma kull xarabank bhal pagi u spejjez ohra, huwa meqjus li l-figura moghtija mill-Awditur *ex parte* bhala telf ta' profit fuq kull xarabank fl-ammont ta' €3374 aktar reali. Jekk wiehed jiehu dan l-ammont u jimmultiplikah b'87 (differenza bejn l-inqas ammont ta' vetturi mahsub fil-kuntratt ta' 270 u dawk effettivament kkonsenjati 183) iwassal ghal telf lill-attrici fl-ammont ta' €293,538, ammont li hija kellha *legitimate expectation* ghalih, in vista ta' dak li kien hemm stipulat fil-kuntratt.

Il-Qorti ser tghaddi sabiex tillikwida d-danni dovuti lis-socjetà attrici a bazi ta' dawn il-konsiderazzjonijiet.

Ghalhekk il-Qorti taqta’ u tiddeciedi billi filwaqt li tichad l-eccezzjonijiet kollha tas-socjetà konvenuta, tilqa’ it-talbiet tas-socjetà attrici u tiddikjara l-konvenuta responsabbli ghall-inadempiment kuntrattwali hekk kif pattwit bejn il-partijiet, li tirrendiha responsabbli ghad-danni, ghar-ragunjiet imsemmija aktar ’l fuq f’din is-sentenza.

Tillikwida d-danni fl-ammont ta’ mitejn tlieta u disghin elf, hames mija u tmienja u tletin Euro (€293,538), u tikkundanna lill-intimata WasteServ Malta Limited thallas lill-attrici Ta’ Robba Recycling Centre Limited, is-somma ta’ mitejn tlieta u disghin elf, hames mija u tmienja u tletin Euro (€293,538), bl-imghax mid-data tas-sentenza.

L-ispejjez kollha ta’ din il-kawza ghandhom jithallsu mis-socjetà intimata.

IMHALLEF

DEP/REG